

Bezoekers dik tevreden!

Het gemeentearchief Schouwen-Duiveland heeft een goed rapportcijfer gekregen bij de landelijke Kwaliteitsmonitor Dienstverlening Archieven, waaraan 34 archiefdiensten deelnamen.

Topscoorder is het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, dat van zijn respondenten een 8,5 krijgt. Het gemeentearchief Schouwen-Duiveland volgt met een 8,3. Het Brabants Historisch Informatiecentrum, de Groninger Archieven, het gemeentearchief Zaanstad en het streekarchief Langstraat, Heusden en Altena delen de derde plaats met een 8,2. Het gemiddelde rapportcijfer voor alle archiefinstellingen is een 7,9.

We scoren vooral goed op de hulpvaardigheid, vriendelijkheid en deskundigheid van het personeel bij bezoek aan het archief. Hiervoor kregen we gemiddeld een 8,6 (2015: 8,4). Het gemiddelde van alle archiefdiensten was een 7,8 (2015: 7,7).

De gemiddelde waardering voor de digitale dienstverlening is voor ons gelijk aan 2015: een 7,6 (gemiddelde alle archiefdiensten: een 7,5). Op dit gebied is nog wel winst te behalen. Hier scoren we op een aantal punten iets minder dan gemiddeld.

De uitkomsten van dit onderzoek en de opmerkingen van de deelnemers aan het onderzoek bieden een goede basis om, daar waar mogelijk, onze dienstverlening nog te verbeteren.

[Eindrapportage over de Kwaliteitsmonitor Dienstverlening Archieven 2017](#)

Vrijwilligers in het zonnetje

De 21^e Vrijwilligersavond in december 2017 verliep anders dan gepland. Het was Code Rood voor grote delen van het land door sneeuwval.

Veel genodigden ontbraken daardoor op deze traditionele avond, waarop het gemeentebestuur de vrijwilligers bedankt voor hun inzet. Door het weer waren ook burgemeester Rabelink en de inleidster Katie Heyning verhinderd. Huib Uil verving beiden. Namens de burgemeester heette hij speciaal de partners van de vrijwilligers welkom, die inmiddels veel routine hebben in het opvangen van de vrijwilligers na het werk in het Gemeentearchief. Vooral om te luisteren naar hun verhalen. En is het niet een verhaal uit de archieven dan is het misschien wel iets uit de koffiehoek. De waardering van het gemeentebestuur geldt ook hen!

Gememoreerd werd dat mede door de inbreng van vrijwilligers is gekozen voor het behoud van de archieven hier in Zierikzee. Vanwege het gevoel van verbondenheid dat zowel inwoners als bezoekers van elders delen, heeft de gemeente gekozen voor de slogan: 'Ik heb een band met Schouwen-Duiveland'. Misschien zit in die band wel het grote geheim van de passie van vrijwilligers voor het verleden. Hoe mensen woonden, leefden en werkten. Hoe zij hun levensdagen doorbrachten. Wat voor elke Schouwen-Duivelder van toepassing is, geldt voor de vrijwilligers op een speciale manier: ze hebben een archiefband met Schouwen-Duiveland!

Verdronken en gekrompen dorpen

Huib Uil gaf een lezing over de verdronken en gekrompen dorpen van Schouwen-Duiveland.

Hij vertelde hoe dorpen verdwenen door overstromingen als gevolg van stormvloed, dijkvallen en oevervallen. Ook de verplaatsing van de monding van de Schelde heeft bij die verdwijning een rol gespeeld. Verdronken dorpen zijn (zie kaart, A) Westenschouwen – havenbuurt, (B) Bommenee, (C) Koudekerke, (D) Clauskinderkerke, (E) Brieskerke, (F) Zuidkerke, (G) Jackenkerke, (H) Oudekerke, (I) Rengerskerke, Westkerke, (J) Lookshaven, (K) Simonskerke, (L) Serooshaven, (M) Borrendamme, (N) Hoog- en Laag Weldamme en (O) Rodee.

Ook is een groot aantal dorpen in de loop der eeuwen steeds verder gekrompen. Oorzaken waren ondermeer, zo vertelde Uil, oorlogsomstandigheden in de periode 1572-1576, het ontbreken van een economische potentie en ook het geografische beleid na de watersnoodramp van 1953. Onder de noemer gekrompen dorp vallen (1) Zuidwelle, (2) Ellemeet, (3) Elkerzee, (4) Looperskapelle, (5) Klaaskinderkerke, (6) Brijdorpe, (7) Duivendijke, (8) Beldert, (9) Capelle, (10) Viane en (11) Nieuwerkerke. Er bestaat overigens volgens Uil een overlap tussen 'verdronken' en 'gekrompen' dorpen. Veel verdronken dorpen zijn niet ineens verlaten na een vloed. Ze werden hersticht op ongeveer dezelfde plaats of verderop, of geleidelijk verlaten.

'Doorkijkborden'

In het kader van het Landschapsonwikkelingsplan van de Gemeente Schouwen-Duiveland heeft de Stichting Landschapsbeheer Zeeland een project opgezet om de gekrompen en verdronken dorpen op Schouwen-Duiveland onder de aandacht te

brengen. Dat is gebeurd door het plaatsen van 'doorkijkborden'. Wethouder Wout van den Berg onthulde samen met dr. Rachel Schats (Universiteit Leiden) op 5 juli 2017 het eerste bord bij Klaaskinderkerke (bij Den Osse). Aan de bovenzijde is het panorama van het dorp afgebeeld. Wie er doorheen kijkt, krijgt een impressie van zoals het geweest is, met centraal de kerk die er stond. Voor zover er afbeeldingen van de kerk bestaan, zijn die gebruikt. Op de lessenaar van het bord is informatie over het dorp te vinden. In totaal zestien borden zijn geplaatst. Op [Zeeuwse Ankers](#) leest u meer over de Gekrompen en Verdronken dorpen op Schouwen-Duiveland.

Vrijwilligersprijzen

De toekenning van de groeps prijs 2017 was een beetje symbolisch. Het sloeg een brug tussen de leeftijden en het maakte duidelijk: hoe jong of hoe oud je bent, als vrijwilliger van ons Gemeentearchief ben je vooral welkom! De prijs ging naar de drie oudste en de drie jongste vrijwilligers (in alfabetische volgorde!): Jan van Driel, Cor Eilers, André de Kok, Nel Slager, Marinus Vink en Jaap Wiebrens.

Joop van Loo ontving de prijs Vrijwilliger van het Jaar. Deze prijs werd hem toegekend voor zijn grote trouw, zijn deskundigheid en zijn bereidheid om mee te denken. Zo vormt hij een vraagbaak voor zijn omgeving, voor het Gemeentearchief en voor zijn collega-vrijwilligers.

Aanwinstenlijst 2017-2

Veel mensen en instellingen schenken elk jaar opnieuw materiaal aan het gemeentearchief. Zo dragen zij eraan bij dat waardevolle stukken, foto's en dergelijke behouden blijven. Van deze aanwinsten maken wij een [overzicht](#) en een bijzondere aanwinst zetten we even in het zonnetje: een tekening van het Heerenhof in Oosterland uit 1816.

Schoolmeester Blom maakte er een fraaie, kleurige tekening van: een plattegrond van het Heerenhof te Oosterland met de omliggende landerijen. Het maken van deze kaarten was voor de schoolmeester in Oosterland een aardige bijverdienste.

De landerijen zijn 'in het platte vlak' weergegeven,

Geschiedenis is leuk!

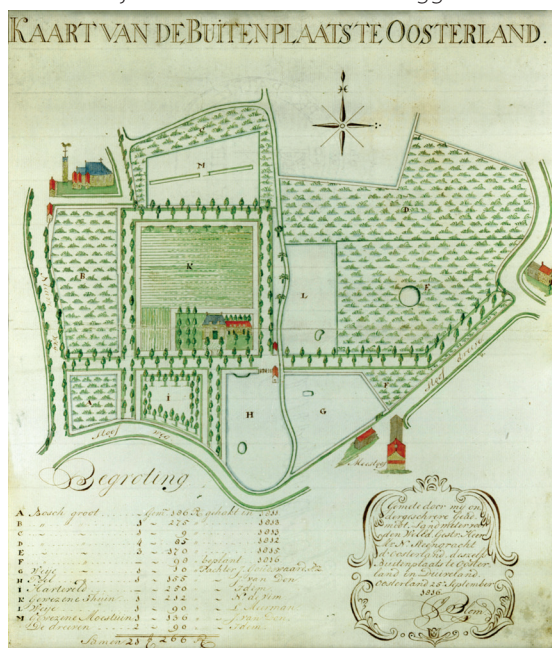

Ik ben Anna Houtekamer, ik ben 14 jaar en ik doe Havo 3 op het Calvin College in Goes. Geschiedenis heeft altijd al mijn interesse gehad dus toen we voor school een snuffelstage moesten kiezen koos ik voor het gemeentehuis in Zierikzee, in het archief om precies te zijn. Voorafgaand aan de snuffelstage zelf heb ik eerst een dagje kennism gemaakt met Ineke van de Broek, een van de archivariissen en mijn contactpersoon voor het regelen van de stage. Daarbij hebben we ook een eerste kijkje genomen in het archief zelf. Dit was direct al een geweldige ervaring en ik vond de voorbereiding erg fijn. Op de stagedag heb ik meegelopen met meerdere archivariissen en heel veel gedaan. Ik heb gezien en gehoord waarom Schouwen-Duiveland voor zo'n groot deel uit akkers bestaat, ik heb gezien

hoe oude documenten gedigitaliseerd worden, oude foto's gezien, de procedure wanneer iemand een oud document wil inzien wat nog niet gedigitaliseerd is, de geschiedenis van Oosterland waarbij ik zelfs nog oude postkaarten, een oud visitekaartje en een oude ongebruikte vergunning heb meegekregen. Als laatste mocht ik nog 2 dozen met originele documenten uit de tweede wereldoorlog bekijken en noteren wat in welke doos zat. Wat ik vooral heel erg bijzonder vond was de grote hoeveelheid intacte, erg oude documenten die de dozen bevatten. Ik vond de stage een geweldige ervaring en ik hoop nog eens terug te komen. Het archief is een echt aanrader voor iedereen die iets met geschiedenis heeft.

de gebouwen 'in opstand'. Het in 1945 verwoeste Heerenhof staat centraal. Linksboven zien we de kerk en enkele huizen van het dorp Oosterland. Rechtsonder, net boven de cartouche met de opdracht van de maker, is de later verdwenen meestof afgebeeld, waar de meekrap werd verwerkt tot poeder om een rode kleurstof te krijgen.

Opdrachtgever Nicolaas Steengracht, heer van Oosterland, wilde met deze kaart de omvang en de aard van zijn bezit in Oosterland vastleggen.

Archief Heerlijkheid Oosterland, vervaardiger J. Blom, 1816. Pen, penseel en waterverf. H 37,2 x B 30 (dagkant). Inbewaargeving Stichting Heerlijkheid Oosterland.

Tentoonstelling aanwinsten 2017

Van 17 maart tot en met 17 juni is in het Stadhuis museum een selectie te zien van de mooiste aanwinsten uit 2017 van het Stadhuis museum en het Gemeentearchief. Een van deze aanwinsten is deze foto, die we ontvingen van de heer L.J.A. Klompe uit Brouwershaven.

Daar staan ze dan voor hun boerderij 'Mon Désir' aan de Gaanderse'sweg in Dreischor: Adriaan de Vrieze Jansz. en zijn vrouw Adriana Wilhelmina van Bloois. Poserend met twee paarden. Kippen scharrelen rond en twee ganzen schieten op de voorgrond voorbij. Het is 1927 en de foto werd speciaal gemaakt voor Jan-Willem de Vrieze Joh.zn. als aandenken aan zijn oom en tante.

Deze hoeve is de 'nieuwe' hofstede gebouwd in 1911. De hoeve staat er nu nog net zo bij als op deze foto.

(We hebben in de beeldbank overigens ook nog een prachtige foto van de [vorige hoeve](#).)

Watersnoodramp 65 jaar

1 februari 2018 was het 65 jaar geleden dat de Watersnoodramp ons trof. We vertellen in een [presentatie](#) met beeld- en archiefmateriaal over die noodlottige nacht en de dagen erna, over de communicatie met de buitenwereld, de schade, de slachtoffers en de hulp en wederopbouw.

Tentoonstelling Watersnoodramp Brouwershaven

In de consistorie van de Brouwse Grote- of Sint Nicolaaskerk was op 3 februari één dag een bijzondere tentoonstelling te zien over de watersnoodramp in Brouwershaven, gemaakt door de Stadsraad Brouwershaven. Voor de tentoonstelling is gebruik gemaakt van veel materiaal over Brouwershaven tijdens de Watersnoodramp uit onze Beeldbank. Met meubels en andere spullen werd een beeld gegeven van de inrichting van toen.

De vrijwilligersgroep 2017

Dank aan onze fantastische vrijwilligers die week in week uit bijdragen aan de ontsluiting van onze archieven! Het was Code Rood en vanwege het slechte weer konden ze helaas dit jaar niet allemaal aanwezig zijn op de Vrijwilligersavond in december.

Colofon

Gemeentearchief Schouwen-Duiveland
Laan van St Hilaire 2
Postbus 5555
4300 JA Zierikzee
Telefoon (0111) 452 320

e-mail: gemeentearchief@schouwen-duiveland.nl
internet: www.gemeentearchiefschouwen-duiveland.nl

Redactie: Huib Uil, Eef van Brummelen en Cor Eilers

Foto's: Vrijwilligersavond: Ineke van den Broek; Kaart verdrinken dorpen: Stichting Landschapsbeheer Zeeland; Onthulling doorkijkbord: Klazina Uil; Tentoonstelling Stadsraad Brouwershaven: Erwin Klemans; Overige: Gemeentearchief.

